

1. Загальні положення

Під **безоплатною правовою допомогою** слід розуміти правову допомогу, що гарантується державою та повністю або частково надається за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших джерел.

Право на безоплатну правову допомогу - це гарантована Конституцією України можливість громадянина України, іноземця, особи без громадянства, у тому числі біженця чи особи, яка потребує додаткового захисту, отримати в повному обсязі безоплатну первинну правову допомогу, а також можливість певної категорії осіб отримати безоплатну вторинну правову допомогу у випадках, передбачених **Законом України «Про безоплатну правову допомогу»**.

При реалізації права на безоплатну правову допомогу не допускається застосування привілеїв чи обмежень до осіб за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

2. Повноваження органу місцевого самоврядування в сфері надання безоплатної первинної правової допомоги

До відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у сфері надання безоплатної первинної правової допомоги відповідно до статті 38-1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» належать такі власні (самоврядні) повноваження:

1) утворення в установленому порядку установ з надання безоплатної первинної правової допомоги з урахуванням потреб територіальної громади;

2) підготовка і внесення на розгляд ради пропозицій щодо утворення установ з надання

безоплатної первинної правової допомоги, вирішення питань про чисельність працівників таких установ, про витрати на їх утримання, здійснення матеріально-технічного забезпечення їх діяльності, надання для їх функціонування необхідних приміщень;

3) забезпечення координації діяльності установ з надання безоплатної первинної правової допомоги на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

4) здійснення фінансування установ з надання безоплатної первинної правової допомоги та контролю за використанням коштів такими установами за призначенням;

5) розгляд письмових звернень про надання безоплатної первинної правової допомоги та надання такої допомоги з питань, що належать до їх компетенції, відповідно до закону;

6) надання роз'яснень положень законодавства та консультацій щодо порядку звернення про надання безоплатної вторинної правової допомоги;

7) забезпечення особистого прийому осіб для надання безоплатної первинної правової допомоги;

8) залучення на підставі договорів адвокатів, фізичних та юридичних осіб приватного права до надання безоплатної первинної правової допомоги;

9) координація діяльності з місцевими органами виконавчої влади та територіальними органами центральних органів виконавчої влади щодо надання безоплатної первинної правової допомоги;

10) надання документів та інших матеріалів або їх копій, необхідних у зв'язку з наданням безоплатної вторинної правової допомоги;

11) організація семінарів, конференцій з питань безоплатної первинної правової допомоги.

Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад взаємодіють з центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги та надають їм сприяння в межах своїх повноважень.

3. Поняття безоплатної первинної правової допомоги та види правових послуг

Безоплатна первинна правова допомога – це вид державної гарантії, що полягає в інформуванні особи про її права і свободи, порядок їх реалізації, відновлення у випадку їх порушення та порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

Безоплатна первинна правова допомога включає такі **види правових послуг**:

1) надання правової інформації;

2) надання консультацій і роз'яснень з правових питань;

3) складення заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім документів процесуального характеру);

4) надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги та медіації.

4. Порядок розгляду звернень про надання безоплатної первинної правової допомоги

Звернення про надання одного з видів правових послуг, передбачених розділом 3, надсилаються або подаються особами, які досягли повноліття, безпосередньо до

органу місцевого самоврядування відповідно до його компетенції.

Звернення про надання одного з видів правових послуг, передбачених розділом 3, що стосуються дітей, надсилаються або подаються їх законними представниками.

Звернення про надання одного з видів правових послуг, передбачених розділом 3, що стосуються осіб, визнаних судом недієздатними, або дієздатність яких обмежена судом, надсилаються або подаються їх опікунами чи піклувальниками.

Орган місцевого самоврядування у разі письмового звернення осіб про надання будь-якого з видів правових послуг, передбачених розділом 3, з питань, що віднесені до його повноважень, зобов'язаний надати такі послуги протягом **30 календарних днів** з дня надходження звернення.

Якщо у зверненні особи міститься лише прохання про надання відповідної правової інформації, така правова допомога надається не пізніше **п'ятнадцятиденного терміну** з дня отримання звернення.

Органу місцевого самоврядування забороняється встановлювати плату за надання будь-якого з видів правових послуг, передбачених розділом 3, та за видачу особам бланків заяв, звернень, запитів, довідок, інших документів, подання яких передбачено законодавством для реалізації прав і свобод людини і громадянина.

Якщо питання, порушені у зверненні, не належать до компетенції органу місцевого самоврядування, до якого надійшло звернення особи, такий орган протягом п'яти календарних днів повинен надіслати це звернення до відповідного органу та повідомити про це особу, яка подала звернення.

Якщо під час розгляду звернення про надання безоплатної первинної правової допомоги встановлено, що особа потребує надання безоплатної вторинної правової допомоги, орган місцевого самоврядування, який розглядає звернення, зобов'язаний роз'яснити особі або її законному представникові порядок подання звернення про надання безоплатної вторинної правової допомоги.

5. Організація особистого прийому осіб для надання

безоплатної первинної правової допомоги

Орган місцевого самоврядування зобов'язаний проводити особистий прийом осіб, які потребують безоплатної первинної правової допомоги, з питань, що належать до його компетенції.

Рекомендується залучати до цієї роботи осіб з вищою юридичною освітою та відповідним стажем роботи за спеціальністю.

Якщо під час особистого прийому встановлено, що особа потребує надання безоплатної вторинної правової допомоги, працівник, який проводить особистий прийом, зобов'язаний роз'яснити їй порядок подання звернення про надання безоплатної вторинної правової допомоги.

6. Надання безоплатної первинної правової допомоги спеціалізованими установами, іншими суб'єктами

Орган місцевого самоврядування з урахуванням потреб територіальної громади відповідної адміністративно-територіальної одиниці може утворювати в порядку, встановленому законом, спеціалізовані установи з надання безоплатної первинної правової допомоги.

Чортківський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо надання органами місцевого самоврядування безоплатної правової допомоги

**вул. Шевченка, 54, м. Чортків
Тернопільська область, 48500
тел. (03552) 2 09 50**